

Akademická prémie 2017 a Ceny Akademie věd České republiky 2017

Praemium Academiae

Třem vynikajícím vědcům Akademie věd České republiky, kteří v mezinárodním měřítku patří ke špičce ve svém oboru, předala 19. září 2017 předsedkyně AV ČR prof. Eva Zažímalová, CSc., nejvýznamnější vědeckou poctu udělovanou v České republice – Praemium Academiae (Akademickou prémii). Je spojena s částkou až 30 milionů Kč rozložených na 6 let. Během této doby mohou laureáti podle svého uvážení hradit náklady spojené s výzkumem, pořízením přístrojů a mzdami, a to vždy do výše pěti milionů Kč ročně.

Prémii obdrželi doc. RNDr. Mgr. Petr Baldrian, Ph.D., z Mikrobiologického ústavu, doc. Mgr. Michal Fárník, Ph.D., DSc., z Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského, a prof. Ing. Jan Flusser, DrSc., z Ústavu teorie informace a automatizace.

Mikrobiolog Petr Baldrian je předním odborníkem v oblasti ekologie a fyziologie půdních hub a bakterií. V dalším výzkumu chce přispět k objasnění podílu bakterií a hub na přeměně látek v lesních ekosystémech. „Mikroorganismy sice nejsou vidět, ale jsou stejně důležité jako stromy a zvířata. Za svůj úspěch považují, že jsme přispěli k vývoji metod, které nám umožňují studovat aktivitu mikroorganismů přímo v jejich přirozeném prostředí...“ uvedl Petr Baldrian.

Chemický fyzik Michal Fárník po návratu z Německa a Spojených států založil na Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského novou experimentální skupinu s mnoha mladými zahraničními vědci. Zahájení její práce usnadnila unikátní aparatura, kterou přivezl z Institutu Maxe Plancka. Podstatně ji rozšířil a na jejím základě vybudoval nové zařízení pro studium volných klastrů a nanočástic v molekulových paprscích. M. Fárník se zabývá např. otázkami, jak dochází k ničení ozónu v atmosféře nebo jak vznikají základní molekuly života ve vesmíru.

Jan Flusser, uznávaný odborník v oboru zpracování a rozpoznávání obrazu, se ve své práci pohybuje na pomezí umělé inteligence, informatiky a aplikované matematiky. Jeho skupina přitom v některých oblastech formuje špičku světové vědy. Výsledky nacházejí široké uplatnění jak v medicíně (např. ve výpočetní tomografii), tak např. ve forenzních vědách při potvrzování pravosti fotografií a videí.

Ceny Akademie věd za vynikající vědecké výsledky

V pražské Lannově vile ve středu 4. října 2017 ocenila prof. Eva Zažímalová významné vědce z AV ČR: „Ceny Akademie věd chápu jako velké povzbuzení pro vědce, pro ty mladší z nich to je pak především motivace, aby u vědy zůstali a nadále ji vykonávali s nadšením a nasazením.“

● Cenu AV ČR za dosažené vynikající výsledky velkého vědeckého významu získali: Dr. rer. nat. Lukáš Palatinus a autorský tým Fyzikálního ústavu: RNDr. Mariana Klementová, Ph.D., Mgr. Petr Brázda, Ph.D., RNDr. Václav Petříček, CSc., a MPhys. Cinthia Antunes Correa, Ph.D., za vědecký výsledek Určování krystalových struktur z dat elektronové difrakční tomografie.

Dále byli oceněni prof. RNDr. Marek Jindra, CSc. (Biologické centrum), za Objev receptoru pro juvenilní hormon hmyzu a MUDr. Josef Houštěk, DrSc., s autorským týmem Fyziologického ústavu, jehož členy jsou RNDr. Tomáš Mráček, Ph.D., RNDr. Marek Vrbacký, Ph.D., Mgr. Kateřina Tauchmannová, Ph.D., Mgr. Nikola Kovářová, Ph.D., Mgr. Petr Pecina, Ph.D., a Mgr. Jana Kovalčíková, za téma Energetický metabolismus a patogenní mechanismy mitochondriálních chorob.

● Cenu AV ČR pro mladé vědecké pracovníky do 35 let za vynikající výsledky vědecké práce převzali: Dr. Rhys Taylor, Ph.D. (Astronomický ústav), za vědecký výsledek Původ opticky neviditelných oblaků

mezihvězdného vodíku: temné galaxie nebo slapové zbytky? Laureáty se stali také RNDr. Filip Kolář, Ph.D. (Botanický ústav), s tématem Evoluce rostlin v odpo- vědi na čtvrtohorní klimatické změny a Filip Vostal, Ph.D. (Filosofický ústav), za knihu Zrychlující akademie: Měnící se struktura akademického času.

● Cena předsedkyně AV ČR za propagaci nebo popularizaci výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v r. 2017 byla udělena dvěma vědcům.

Prof. RNDr. Václav Hořejší, CSc. (Ústav molekulární genetiky), je autorem novinových článků a rozhovorů v celostátních denících a popularizačních časopisech, vystupuje v rozhlasu (Leonardo, Meteor) i televizi (např. diskuze o očkování, komentáře k novým objevům), vede blog na Aktuálně.cz, na serveru Česká pozice a na portálu Věda a výzkum. Prof. RNDr. Jaroslav Peregrin, CSc., DSc. (Filosofický ústav), v posledních letech napsal, (spolu)přeložil a (spolu)editoval téměř 30 knih se záměrem uvést analytickou filozofii a filozofickou logiku do zdejšího filozofického kontextu a zpřístupnit filozofii veřejnosti (např. Filozofie pro normální lidi nebo Jak jsme zkonstruovali svou vlastní mysl). Známý je také jeho blog na Youtube Radost z logiky.

● Cena předsedkyně AV ČR a Nadačního fondu Neuron za popularizaci vědy je udělována vědeckým pracovníkům do věku 40 let za vynikající výsledky, které přispívají k propagaci a popularizaci výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Cenu předal společně s prof. E. Zažímalovou zakladatel fondu Neuron Mgr. Karel Janeček, MBA, Ph.D. Ocenění je finančně podpořeno osobní prémie ve výši 100 tisíc Kč.

Laureátem se stal RNDr. Martin Ledinský, Ph.D. (Fyzikální ústav), jehož vědeckým zájmem je mapování Ramanova rozptylu a fotoluminiscence v kombinaci s mikroskopii atomárních sil. Zkoumá především nanostruktury založené na tenkých vrstvách a nanostrukturách křemíku, diamantu nebo organických polovodičů. Popularizaci se věnuje např. v rámci projektu Otevřená věda, zájem o fyziku se snaží vzbu- dit i mezi studenty středních a základních škol, a to včetně dětí z mateřské školy Lvíčata při Českém vysokém učení technickém.

Více informací na adrese www.avcr.cz

